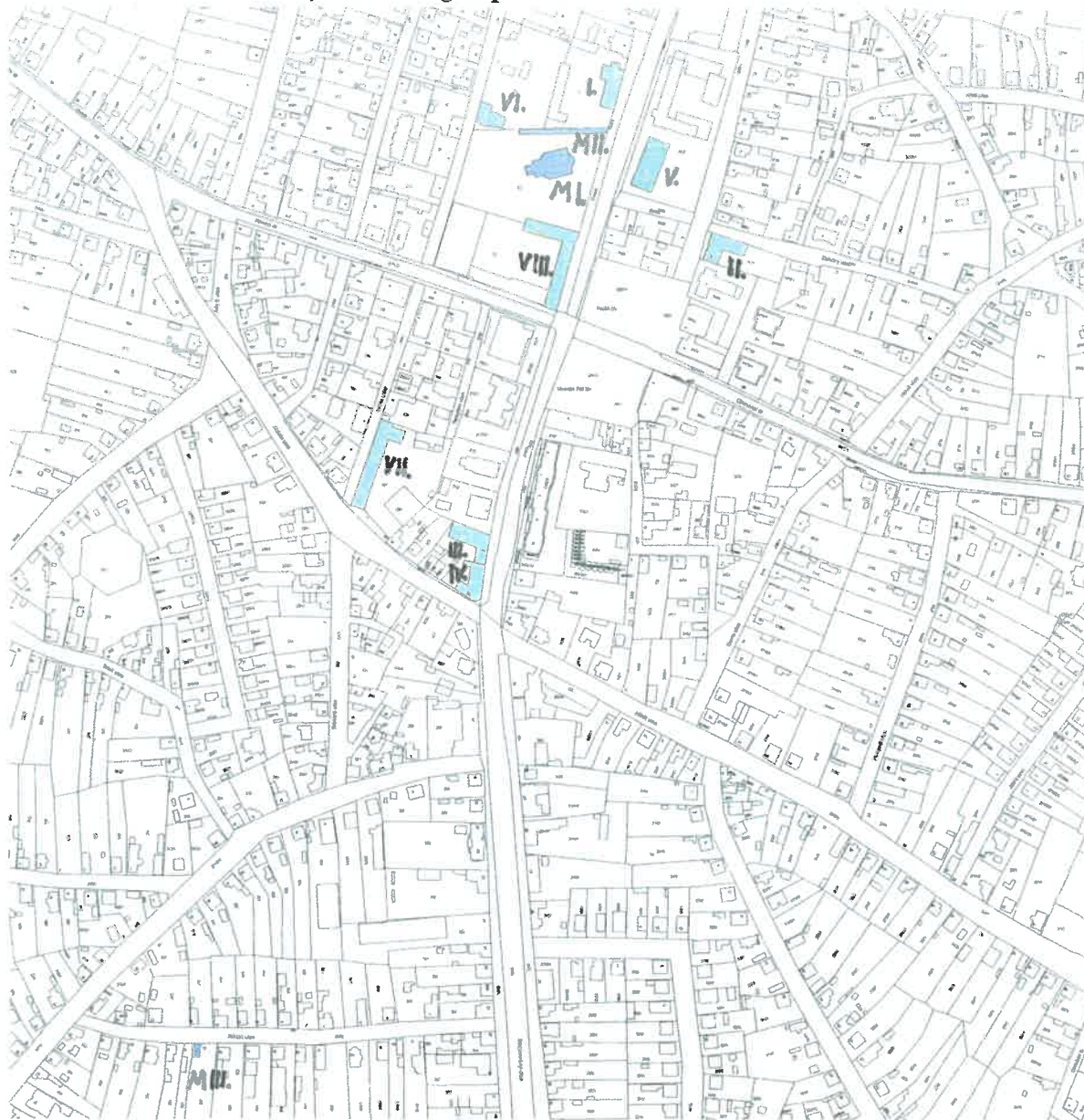

Műemléki értékek és helyi védettségű épületek

Jelmagyarázat:

Műemléki értékek:

MI.: Görögkatolikus Székesegyház; MII.: Erődfal; MIII.: Tájház

Helyi védettségű épületek:

I.VÁROSHÁZA TOKAJI ÚT 4. hrsz: 1

Hajdúdorog 1632-ben lett a hajdúvárosok teljes jogú tagja. A letelepedéssel párhuzamosan alakult ki a hajdúvárosok belső közigazgatása. Az épület a város központjában található, korábban a hajdúk laktanyájának helyéül szolgált, az 1660-as években épült. Az épület az 1780-as évektől egy ideig községházaként, várossá nyilvánítás után pedig városházaként működik. Az épület 1997-től helyi védelem alatt áll több más épülettel egyetemben.

Elhelyezése szabadon álló. Az épület hagyományos szerkezetű alápincézetlenföldszint+egy emeletes. A főhomlokzatot látható a timpanonban, a stukkódíszítéssel ellátott Hajdúdorog címere. Az épület úgy a földszinten, mint az egy emeleten a korábbi években árkádos kialakítású volt, később az árkádsor folyosós beépítést nyert. Az árkádsor födémszerkezete csehsüveg boltozatos.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

A XVII. század közepén épült középület, eredetileg laktanyaépület, később városháza, a településközpont jellegzetes, meghatározó épülete. Az épület védendő értékét az épület külső megjelenése, és eredeti belső elrendezése, kialakítása jelenti. A homlokzat téglaburkolatával díszítéseivel, az utcai homlokzat fő ékességét jelentő címeres oromzatával teljes egészében és részleteiben védelmet igényel. Az épület eredeti árkádos kialakításának, bejárati részének és belső igényesebb kialakításának visszaállítását, az épület felújítását megelőzően szükséges megvizsgálni.

II.HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY JACZKOVICS UTCA 5. HRSZ:3477

Az épület a század elején épült /1927-ben/, eredeti funkciója: polgári lakóház, orvosi rendelővel.

Dr. Rittersporn Miklós lakóháza volt 1927-1944-ig.

1952-ben államosítják, 1975-1988 között Debrecen Városi Tanács lett a kezelője, míg 1988-tól a hajdúdorogi Nagyközségi Tanács Szakigazgatási Szervéhez került. Az 1990-es évek elejétől a Görög Katolikus Püspöki Hivatal kollégium céljára átalakította az épületet.

1998. év nyaratól az épület az önkormányzat tulajdonába került. A városi önkormányzat testülete hozott egy határozatot /1998.február 24-i/, mely szerint a Jaczkovics u. 5. szám alatt található lakóházat a leendő múzeum céljára kijelöli.

2000. augusztus 18-án nyitotta meg kapuit a látogatók előtt a Helytörténeti Gyűjtemény, akkor egy néprajzi állandó kiállítással és Az új kenyér dicsérete című időszak kiállítással.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

A XX. század elején épült polgári lakóház a városközpont meghatározó, hagyományos épülete. Tömege, tetőformája, tetőablakai, az épület a nyílászárói, az épület külső megjelenése jelenti a fő védendő értéket.

III.GÖRÖG DEMETER MŰVELŐDÉSI HÁZ

BÖSZÖRMÉNYI ÚT 5-7. HRSZ:217

Az épületet Reviczky István építtette, eredetileg banképületnek. Az utcafronton a bank, hátul a lakóházrész helyezkedett el. A lakóház alapzata téglavolt, ami a Tóth István féle téglafüvegből került ki. A meglévő könyvtárral az 1930-as években lett összeépítve. Ekkor a mostani lépcsőház helyén egy autóbemjáró volt. Az utcafronton a bank, hátul a lakóházrész helyezkedett el. Az 1970-es évek közepén egy kisebb átalakítással a bank épületből a művelődési ház lett, mely átadására 1975-ben került sor. Az 1982-es nagyobb felújítás után a lakóházrész is a művelődési házhoz lett csatolva.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

A XX. század elején eredetileg banképületként, lakóházzal funkcionáló, ma művelődési házként használt épület a városközpont építészeti arculatának egyik meghatározó eleme. Az épület helyileg védett értékét, a ház tömbformája, homlokzati kialakítása jelenti. Az épület külső felújításakor a ma már hiányzó, eredeti homlokzatszínezéseket és a megváltozott homlokzatszínezést kell visszaállítani.

IV. MÉSZÁROS KÁROLY VÁROSI KÖNYVTÁR

BŐSZÖRMÉNYI ÚT 5-7. HRSZ:217

Az épületet Mayer Móric építette az 1910-es években. Az Akácfa utca felől, a sarki részen mindig valamilyen üzlet volt. Az épület lakásrésze 1951-1974-ig pártházként funkcionált 1975 óta itt üzemel a városi könyvtár, mely megalakulása óta dinamikusan fejlődik.

Az épület hagyományos szerkezetű, manzárdtetős. Az 1930-as években lett összeépítve a Reviczky István által, eredetileg banképületnek épülő, ma művelődési házként funkcionáló épülettel.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

A Böszörményi-Akácfa utca sarkán álló XX. század elején épült épület a város történeti arculatának meghatározó eleme, annak ellenére, hogy az 1960-as évek modern stílusát idézi, megjelenése kissé elüt kortársaitól. A védelem tárgya az épület utcaképben való megjelenése.

TOKAJI ÚT 5. HRSZ:3530

A több történelmi korszakot átélő, egyszintes, központi fekvésű létesítményt 1840 körül emelték. 1873-tól Püspöki külhelynökségnek adott helyet az épület 1913-ig. Hajdúdorogi Állami Polgári Fiú- és Leányiskola 1916-tól kezdte meg 31 éves működését. 1942 őszétől kilenc évig, a Hajdúdorogi Magyar Görög Katolikus Fiúliceum és Tanítóképző működik az épületben. A polgári iskola az 1946/47-es tanévvel végleg befejezte működését. Így a következő tanévet a liceum fiútagozata már a volt polgári iskola épületében kezdte el, a lánytagozat pedig a községi óvodában kialakított termekben tanulhatott. A Tokaji út 5. szám alatt levő épület ettől kezdve viseli a „Líceum” nevet. 1948 júniusában törvény született az egyházi iskolák államosításáról. Ez az intézkedés érintette városunkban a tanítóképzőt is. Az államosítást követően ez az intézmény még három évig működött, mint állami iskola. A tanítóképző fokozatosan megszűnt, 1948 szeptemberében gimnáziumi osztályt indítottak. Az intézmény az 1950/51-es tanévvel végleg bezárta kapuit. Jelenleg a Hajdúdorogi Móra Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola épülete.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

Az épület helyi védett értékét a tömege, külső homlokzata, nyílászárói és korábbi funkciója jelenti.

ÓVODA UTCA 5. HRSZ:21

A több mint 100 éves, jó állapotban levő épület a Székesegyház kertjének északi oldala felől közelíthető meg.

Településünkön már 1700-ban működött egy görögkatolikus iskola, amely azon a telken helyezkedett el, amelyen most a parókia található. Az akkori iskolának a tanulói létszám növekedése miatt kellett elköltöznie. Az 1871-ben a Canonica visitacio jegyzőkönyve alapján ezen a telken lelkészi lak állt, ekkorra már nem itt volt az iskola.

Városunk 1873-tól külhelynöki székhely volt, majd X. Pius pápa bullája és I. Ferenc József döntése által létrejött a Hajdúdorogi Egyházmegye. Az első püspök Miklósy István lett, akit 1913. október 5-én szenteltek fel. Ugyanezen a napon került sor a régi zsindeyes tetejű, 1767-ben emelt lelkészi lak helyére újonnan épített parochiális lakás megszentelésére is.

A épület azóta folyamatosan lelkészi hivatalként működik, napjainkban a Hajdúdorogi Görögkatolikus Egyházközség ügyeinek intézése is itt zajlik, emellett a mindenkori esperes, parókus szolgálati lakásaként is funkcionál.

Az épület általános jellemzője, hogy nagyobb hangsúlyt kapott a funkció, a használhatóság. A XX. század eleji építészek az egyszerűsége törekedtek, az épületek homlokzatáról eltűntek a díszítmények, előtérbe kerültek a tiszta, geometrikus formák. A parókia külső jegyei is ezt tükrözik.

ISKOLA U. 10. HRSZ:197

Régi hivatalos nevén [Hajdúdorogi] Állami Elemi Népiskolának nevezték.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

Iskola utcai régi iskolaépület, mely az Akácfa utca felől tűzfallal jelenik meg, valószínűleg későbbi utcaszélesítés miatt.

Homlokzata kiegyensúlyozott, míviesnek mondható, azonban az Akácfa utca felől méltó befejezést (pl: homlokzatosítással) meg kell oldani (pl: utca felőli egyedi bővítéssel). Az épület megtartása településképi (történeti) szempontból szükséges.

PETŐFI TÉR 1. HRSZ:23

Az 1871. évi Canonicavisitacio (kánoni látogatások) jegyzőkönyvében olvasható, hogy iskola működött a Petőfi téren található területrészen. Az akkori iskolának két külön szárnya volt, egy a fiúk, és egy a lányok oktatására. A telek északkeleti részén levő épületben a fiúk, a másik iskolaépületben pedig a lányok tanultak. A századforduló időszakában lebontották, helyére új épületet emeltek téglából, mely 1903-ban készült el 6 tanteremmel, ami mellett helyet kapott egy tanácskozó szoba, egy gondnoki szoba és négy üzlethelyiség.

Az L alakú épület egyik része a Tokaji út irányába nézett, a másik pedig a Görögkatolikus Székesegyház kertje felől helyezkedett el. Az üzlethelyiségek, melyek többek között gyógyszerháznak és méteráru-szaküzletnek is helyet adtak, ma már nem léteznek. A II. világháború pusztításait az épület már megsínylette, jelentős károkat szenvedett ebben az időszakban. A körülmények miatt egy ideig a tanítás is szünetelt. 1982-ben indult el egy komolyabb korszerűsítés, ami 1984-ig tartott. Ekkor szerelték be a központi fűtést, vízvezetékot, mosdót, WC-ét. Az olajos padlót felváltotta a műanyag borítás, a sáros udvart pedig a beton. 1990. szeptember 1-től az egyház visszakapta az iskolát.

HELYI VÉDETTSÉGŰ ÉPÜLET

Míves épület melynek megtartása elsősorban eredeti formában javasolható, főleg tömegképzése és homlokzati rendszeremiatt.

A védettség azért is indokolt, mert a görögkatolikus templomkert szomszédságában helyezkedik el, míves sarokképzéssel, jellegzetes történeti épület is.

FESZÜLETEK HRSZ: 0324/1, 0427, 4017/4, 05, 1938/3

- 0324/1 hrsz-ú közterület művelési ágú ingatlanon (a 0300 hrsz-ú országos közút határvonalán)
- 4017/4 hrsz-ú árok művelési ágú ingatlanon (a 0300 hrsz-ú országos közút határvonalánál)
- 0427 hrsz-ú rét művelési ágú ingatlanon
- 05 hrsz-ú kivett, saját használatú út művelési ágú ingatlanon (a 010 hrsz-ú lezárt temető határvonalánál)
- 1938/3 hrsz-ú közpark művelési ágú ingatlanon